

РЕШЕНИЕ

№ 3878

гр. София, 04.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 150 СЪСТАВ, в публично заседание на
единадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния
състав:

Председател: ЛЮБОМИР ИЛ. ИГНАТОВ

при участието на секретаря ХРИСТИЯНА Р. РАЧЕВА
като разгледа докладваното от ЛЮБОМИР ИЛ. ИГНАТОВ Гражданско дело
№ 20221110166131 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 124 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК)
и сл.

Образувано е по искова молба на „“ ЕАД, ЕИК ., седалище и адрес на
управление . (ищец), действаща чрез упълномощения процесуален представител
юрисконсулт Явор Захариев. Ищецът твърди, че ответницата е била негова служителка
(търговски консултант). Като такава тя е имала право на „социална придобивка“, което
е упражнила, като е закупила устройството „Xiaomi Mi Electric Scooter Black“,
ползвайки отстъпка в размер на 500 лева без ДДС или 600 лева с ДДС. Понеже
трудовият договор бил прекратен в срока за изпитване, то се сбъднало условието за
връщането на получената отстъпка. Ответницата обаче така и не я възстановила. Затова
иска от съда да установи съществуването на паричното ѝ задължение в размер на 600
лева, за което е издадена заповед за изпълнение. Претендира разноски.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК е постъпил отговор на исковата молба от
ответницата М. М. Д., ЕГН *****, адрес ., съдебен адрес град София, ул. „6-ти
септември“ № 12, ет. 2, действаща чрез упълномощения процесуален представител
адвокат С. М.. Ответницата признава сключването на трудов договор с ищеца с
уговорен срок за изпитване, както и че е била запозната със „социалната придобивка“
за новоназначените служители в размер на 500 лева без ДДС или 600 лева с ДДС.
Твърди, че се е свързала с представител на ищеца и че е в процес на подписване на
споразумение за разсрочено плащане, като очаква спорът да бъде разрешен
доброволно.

**След като съобрази доводите на страните и данните по делото съдът
направи следните фактически и правни изводи.**

Ищецът предявява по реда на чл. 415, ал. 1 ГПК иск с правно основание чл. 55,
ал. 1, предл. трето ЗЗД за установяването на съществуването на предполагаемо

задължение на ответницата за възстановяването на сумата в размер на 600 лева, представляваща отстъпка за закупуването на устройство. Исковата молба е подадена от заинтересовано лице чрез надлежно упълномощен процесуален представител в едномесечния срок по чл. 415, ал. 4 ГПК. Твърденията и искането съответстват на параметрите на издадената заповед за изпълнение. Представен е документ за довнесена държавна такса в необходимия размер. Исковата молба отговаря и на останалите формални изисквания на чл. 127 и чл. 128 ГПК. При това положение тя е редовна, а предъявеният с нея иск е процесуално допустим.

В тежест на ищеца е да установи при условията на пълно и главно доказване, че е сключил с ответницата твърдения трудов договор с уговорка за изпитване, че ответницата реално е ползувала отстъпката в размер на 500 лева без ДДС, съответно 600 лева с ДДС, както и че условието за отпадането на ползуваната отстъпка – прекратяването на трудовия ѝ договор през срока за изпитване, се е сбъднало.

Наред с разпределената тежест на доказване следва да се отчита, че съдът следи служебно за валидността на правните сделки или на отделни клаузи от тях, свързани с предмета на делото, дори и ответницата да е пропуснала да направи съответно възражение в срока за отговор на исковата молба, ако нищожността произтича пряко от сделката или от събраните по делото доказателства (така чл. 7, ал. 3 ГПК и разясненията, дадени с Тълкувателно решение № 1 от 2022 г. по тълк. дело № 1 от 2020 г. на ОСГТК на ВКС). Във връзка с това първостепенният съд предостави нарочна възможност на страните с определението по чл. 140, ал. 1 ГПК да изразят становища досежно евентуалната нищожност на сделки, свързани с предмета на делото, до края на първото открито съдебно заседание пред първостепенния съд. Само ответницата се възползва от тази възможност, като изрази съответно становище в хода на устните състезания пред първостепенния съд. При това положение първостепенният съд следва да провери доводите и, а също така и служебно да прецени валидността на правните сделки, предмет на настоящото дело.

Страните не спорят, а и от събраните по делото доказателства се установява, че на 03. 12. 2019 г. страните са сключили трудов договор № 595 с шестмесечен срок за изпитване в полза на ищеца-работодател. По силата на така сключения трудов договор ответницата се задължила да изпълнява длъжността „*търговски консултант*“, а ищецът се задължил да ѝ заплаща основно месечно трудово възнаграждение в размер на 1 000 лева. На ответницата била връчена длъжностната характеристика, която освен всичко останало включвала и служителят „*да е запознат и стриктно да спазва (...) установените политики, стандарти, процедури, инструкции, както и другите вътрешни правила и изисквания в компанията, включително тези, установени чрез електронните канали за комуникация*“. Страните освен това не спорят, а и от представените по делото доказателства се установява, че съгласно вътрешните правила на ищеца (процедури), наименувани „*Устройства за служители*“, ответницата имала право на отстъпка за закупуването на конкретно устройство от ищеца в размер на 600 лева с ДДС, съответно 500 лева без ДДС. През време на трудовото правоотношение на 01. 12. 2020 г. те сключили и договор за покупко-продажбата на устройството „*Xiaomi Mi Electric Scooter Black*“, във връзка с което ищецът направил отстъпка на ищцата в размер на отстъпка в размер на 500 лева без ДДС (което се установява от фактурата на л. 12, както и от извънсъдебното признание на ответницата, направено с декларацията на л. 7). След това в рамките на уговорения срок за изпитване със заповед на ищеца № 453 от 06. 07. 2020 г., която била връчена на ответницата, трудовото правоотношение било прекратено по съгласие на страните: чл. 325, ал. 1, т. 1 от Кодекса на труда (КТ).

Понеже от постъпването си в края на 2019 г. до прекратяването на трудовото правоотношение на 06. 07. 2020 г. ответницата била ползвала отпуски за период от общо 59 работни дни (л. 11) и предвид нормата на чл. 70, ал. 4 КТ следва да се приеме, че към момента на прекратяването на трудовото правоотношение шестмесечният срок за изпитване не е бил изтекъл. Съгласно клаузата на т. 2.8 от вътрешните правила на ищеца, наименувани „Устройства за служители“, „служител, чийто трудов договор се прекрати по време на първоначално поставения му изпитателен срок (с изключение на прекратяване на основания чл. 325, ал. 1, т. 5 от КТ), възстановява реално използваната отстъпка за устройство с ДДС“.

При така установената обстановка съдът направи следните правни изводи.

По отношение на вътрешните правила на ищеца, наименувани „Устройства за служители“, съдът приема следното. Няма законова пречка между две страни да възникнат две правоотношения на различни правни основания. „Независимо от различния характер на облигационните и трудовите правоотношения, е допустимо в процеса на полагане на труд между работодателя и служителя /или работника/ да възникнат паралелно с трудовото правоотношение и облигационни отношения. Свободата на договаряне дава възможност на съконтрагентите да постигнат взаимно съгласие за уреждане на правата и задълженията по тези облигационни правоотношения, което съгласие е ограничено от императивните правни норми и от добрите нрави“ – решение по т. дело № 134 по описа на ВКС, II т. о., за 2011 г. Така и в настоящия случай между страните са съществували две правоотношения. Първото е било трудовото правоотношение, чието съдържание съдът накратко разгледа по-горе. Второто е било облигационно отношение по покупко-продажбата на устройството „Xiaomi Mi Electric Scooter Black“. Понеже няма данни ответницата да е закупила устройството, за да го ползува за упражняването на нейната професионална дейност, по тази продажба тя има качеството на потребител по смисъла на пар. 13, т. 1 от Допълнителните разпоредби към Закона за защита на потребителите (ЗЗП). По силата на този потребителски договор ищецът се е задължил да прехвърли правото на собственост върху устройството в полза на ответницата, а тя се е задължила да му заплати цена в размер на 83 лева и 32 стотинки (след приспадането на отстъпката в размер на 500 лева).

Характерно за разглеждания случай е, че страните по двете правоотношения тясно са ги свързали, смесвайки изпълнението на задълженията на ответницата по едното и другото правоотношение. По-точно спазването на вътрешните правила, тоест на процедурата „Устройства за служители“, страните са възвели като част от длъжностната характеристика и елемент от трудовите функции на ответницата, докато е било налице трудовото правоотношение. Но от съдържанието на приложения заверен препис от така наречената процедура е видно, че по правното си естество тя представлява общи условия за сключването на договори за покупко-продажба на стоки с една определена категория потребители, които имат качеството на служители на търговеца. Целта на ищеца с тези общи условия е била да установи привилегия за съответната категория потребители. Тя всъщност няма никакво отношение към изпълнението на трудовите задължения от служителите на ищеца.

Както вече беше отбелязано, според т. 2. 8. от тези общи условия служител, чийто трудов договор бъде прекратен през срока за изпитване, възстановява реално използваната отстъпка за устройство с ДДС. Понеже обаче става въпрос за потребителски договор, съдът е длъжен да следи служебно за неправомерността ѝ (чл. 7, ал. 3 ГПК). В този ред на мисли съдът отчита, че през срока на изпитване, уговорен в

полза на работодателя, той би могъл да прекрати едностранно трудовото правоотношение без предизвестие (чл. 71, ал. 1 КТ). Става въпрос за упражняване на преобразуващо право на работодателя въз основа на неговата преценка, че служителят не е подходящ за работата, при което работодателят не е длъжен дори да излага мотиви в заповедта за прекратяването на трудовото правоотношение (решение № 11 от 24. 01. 2012 г. на ВКС по гр. дело № 1783/2010 г., IV г. о.). Ищецът в случая съчетава качествата на работодател и на търговец-продавач. При това положение се налага изводът, че сбъдването на условието на уговорката на т. 2. 8. от общите условия, наименувани „Устройства за служители“, зависи изцяло от субективната преценка на търговеца. Следователно тази клауза е неравнопоставена съгласно чл. 143, ал. 2, т. 20 във връзка с т. 3 и т. 6 ЗЗП. Става въпрос за преценка на качествата на самата уговорка към момента на сключването на договора за покупко-продажбата на устройството. Обстоятелството, че в конкретния случай трудовото правоотношение е било прекратено по съгласие на страните (ответницата не е оспорила основанията за прекратяване на трудовото правоотношение), не засяга извода за неравнопоставения й характер. Затова и искът за установяването на съществуването на задължението, произтичащо от нея, трябва да бъде отхвърлен.

Разноски. При този изход на делото съдът трябва да присъди в полза на ответницата сторените от нея деловодни разноски.

В рамките на заповедното производство длъжницата нито претендира разноски, нито има данни да е сторила такива.

В рамките на първоинстанционното исково производство ответницата нито претендира разноски, нито има данни да е сторила такива.

Мотивиран от всичко изложено, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения по реда на чл. 415, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. трето от Закона задълженията и договорите за установяване, че ответницата М. М. Д., ЕГН *****, адрес ., дължи на ищеца „ЕАД, ЕИК ., седалище и адрес на управление ., сумата **600 лева**, представляваща невъзстановена отстъпка за закупуването на устройството „*Xiaomi Mi Electric Scooter Black*“, за която сума е издадена заповед за изпълнение по ч. гр. дело № 38067 по описа на Софийския районен съд, III гражданско отделение, 150-и състав, за 2022 г.

Решението подлежи на обжалване пред Софийския градски съд в двуседмичен срок от връчването на преписа.

Служебно изготвени преписи от решението да се връчат на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____